

مددجویان

ب. سائلان

سؤال (گدایی و تکذبی گری) در اسلام، نکوهیده و ترک سؤال از مردم، ستوده است. خدا در مدح فقیران عقیف می فرماید: [انفاق] برای نیازمندی است که در راه خدا در تنگنا قرار گرفته اند و توان مسافرت ندارند و بر اثر خویشتنداری آنان [از درخواست]، ناآگاهان آنان را بی نیاز می پندارند؛ اما آنان را از چهره شان می شناسی که هرگز با اصرار از مردم درخواست نمی کنند.

پرهیز از رد سائلان

اگرچه سؤال و گدایی نکوهیده است، اجابت درخواست سائلان زمینه ساز نزول رحمت خداست، به همین جهت خدا از طرد سائلان نهی کرده است.

رسول خدا(ص) فرمود: درخواست سائل را قطع نکنید؛ اگر فقیران دروغ نمی گفتند هرگز کسی که آن ها را از خود می راند، رستگار نمی شد. امام صادق(ع) فرمود: هرگز رسول خدا(ص) سائلی را منع نکرد؛ اگر چیزی داشت، به وی می داد و اگر نداشت می فرمود: خدا آن را می آورد. اهل بیت (س) فرموده اند: مابه غیر مستحق چیزی می دهیم تا مبادا مستحقّی را رد کنیم. امام صادق (ع) فرمود: کسی که درخواست سائلی را رد می کند، اگر از پیامد منع خود آگاه بود، هیچ کس سائلی را رد نمی کرد.

سائلی که فرشته است

رسول خدا (ص) فرمود: سائل را با بذل اندک یا با نرمی و رحمت بازگردانید. چرا که کسی نزد شماو به در خانه های شمامی آید که نه انسان است و نه جنّ و به این منظور می آید تا ببیند که شما در برابر نعمت های خداداد چه می کنید. امیر مؤمنان (س) فرمود: مسکین فرستاده خداست [تا توانگر بی نیاز را بیازماید]، پس اگر وی نیازمند را رد کرد [فرستاده] خدا را مردود داشت و اگر به او عطا کرد، عطایش به خداست.

امام باقر (ع) فرمود: از چیزهایی که خدا در مناجاتی به حضرت موسی (س) فرمود این بود که ای موسی! سائل را با بذل اندک یا ردّ زیبا گرامی بدار، زیرا کسی نزد تو می آید که انسان یا جنّ نیست، بلکه فرشتگانی از فرشتگان رحمان اند تا تو را به آنچه که به تو داده ایم، بیازمایند و از تو چیزی بطلبند که آن را به تو بخشیده ام، پس مراقب باش ای پسر عمران که چگونه عمل می کنی.

پاداش بخشش به سائل

امام باقر (ع) فرمود: اگر درخواست شونده می دانست در بخشش چه پاداشی است، هرگز کسی سائلی را ردّ نمی کرد.

ادب برخورد با سائل

تکریم سائل: هرگاه نیازمندی برای رفع نیازش نزد امیرمؤمنان علی (ع) می آمد به وی می فرمود: آن را بر زمین بنویس، زیرا کراهت دارم شرم درخواست را در سیمای سائل ببینم.

بخشش بی واسطه: امام صادق (ع) فرمود: برترین صدقه آن است که انسان بادت خود به سائل ببخشد.